

til vedkommende, i praksis særlig svake eksamensnerver eller andre helt personlige forhold, f.eks. fysisk handikap, som medfører at det vil oppleves som urimelig belastende å ha andre til stede i eksamenslokalet under eksaminasjonen.

Til nr. 5:

Dette erstatter 4. avsn. i § 51 i dagens lov, men slik at det er gitt nærmere regler om hvordan man skal forholde seg når dette kravet ikke kan oppfylles. Dette er gjort ved tre alternative unntakshjemler; unntak for enkelteksamener, midlertidig generelt unntak i forskrift, og unntak i forskrift for avhandlinger og tilsvarende større skriftlige arbeider.

Styrets unntakshjemmel i 1. avsnitt er knyttet til «uforutsette vansker» og kan dermed bare benyttes for den enkelte eksamen. Hvis slike kriser gjentar seg, bør spørsmålet tas opp til bredere drøftelse med sikte på å klarlegge hva som kan gjøres for å hindre at dette skjer igjen, eventuelt om det er nødvendig med en midlertidig forskrift i medhold av 2. avsnitt.

Generelle unntak kan bare gjøres i forskrifts form, mao. etter reglene i forvaltningsloven § 38. I dette kravet om at forskriftsform skal benyttes, ligger en garanti mht. saksbehandling, kunngjøring og i praksis også registrering. Og dette vil også bidra til å understreke det eksepsjonelle ved slike generelle unntak fra lovens krav.

For unntak for annet enn avhandlinger og andre tilsvarende store skriftlige arbeider, kreves at forskriften er midlertidig. En midlertidig forskrift må selv angi når den opphører. Denne grensen må settes etter en begrunnet vurdering av hvor langvarig de aktuelle problemer må forventes å bli, og bør etter utvalgets oppfatning i denne sammenheng under ingen omstendigheter være mer enn 5 år. I alle fall for juss er en tre-ukersfrist helt urealistisk i dag, fordi man er avhengig av hardt belastede eksterne sensorer som ikke kan forventes å gjennomføre en så omfattende sensur innen en så kort frist. Men terskelen for slike unntak må være svært høy, og begrunnelsesplikten tung. Dette ivaretas best ved å legge avgjørelsen utenfor fagmiljøet selv, til styret, kombinert med kravet om at forskrifts form skal brukes.

Til nr. 6:

Et innlevert eksamensarbeid er i utgangspunktet et offentlig dokument, men etter offentlighetsloven § 6, nr. 6, vil det kunne unntas fra offentlighet. Doktorgradsavhandlinger,

hovedfagsavhandlinger og andre større avhandlingsarbeider er også åndsverk etter åndsverkloven § 1, alternativ 1, men kan ikke anses som offentliggjort etter samme lovs § 8, 1. avsnitt.

Utvalget mener dette er uheldig. Det er et grunnleggende ideal ved all forskning at resultatene skal gjøres tilgjengelige for samfunnet og forskerfelleskapet, både for at de skal komme til nytte og for å åpne opp for kritisk etterprøving. Det er tradisjon for at doktorgradsarbeider skal være tilgjengelige på biblioteker eller på annen måte for interesserte, og utvalget mener dette er en modell som bør utstrekkes også til selvstendige arbeider som er utarbeidet som et ledd i forskeropplæring på et lavere trinn, som hovedfagsavhandlinger og særavhandlinger til juridisk embetseksamen. Dette foreslås fastsatt som et alminnelig prinsipp i loven.

Den nedre grense for hva som skal anses som «store skriftlige arbeider» og hva som skal gå inn under offentlighetslovens hovedregel for eksamensbesvarelser m.m., vil måtte være skjønnsmessig. Som et utgangspunkt vil utvalget antyde en grense ved arbeider som er normert til ett semesters arbeid (tilsvarende 10 vekttall). Ved denne vurderingen må det imidlertid også legges vekt på arbeidets karakter, og særlig om arbeidsformen fremtrer som selvstendig forskning, om enn på et enkelt nivå, eller om det mer er tale om en ren reproduksjon av innlært eller formidlet stoff, slik at arbeidet mer har karakter av rapportskrivning eller skrivetrening.

Til nr. 7:

Denne bestemmelsen er ny i forhold til dagens lov, men stemmer med det som er fastsatt i de aller fleste doktorgradsreglementer. En veileder vil normalt være så nært knyttet til arbeidet med avhandlingen at han eller hun vil måtte anses som inhabil ut fra de vurderinger som ellers legges til grunn i samfunnet. Praksis har riktignok vært at man i liten grad har lagt avgjørende vekt på dette, idet man har forutsatt at veilederen har en slik grad av profesjonalitet og faglig integritet at dette ikke vil få betydning for bedømmelsen. Utvalget mener imidlertid at det må være riktig å foreta en innstramning her, av hensyn til faglig kvalitetssikring. Dette er ikke mindre viktig etter innføringen av den organiserte forskeropplæring, med sterk vektlegging av gjennomstrømming i doktorgradsprogrammet. Utvalget foreslår derfor at veileder derfor ikke lenger skal kunne delta ved bedømmelsen av et doktorgradsarbeid. Om nødvendig kan imidlertid komitéen kalle inn veileder til konsulta-